

เพลี้ยแป้ง ในมันสำปะหลัง

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เพลี้ยแป้งในมันสำปะหลัง

ชื่อสามัญ
ชื่ออันดับ
ชื่อวงศ์

Mealybugs
Hemiptera
Pseudococcidae

เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังเป็นแมลงปากดูด ลำตัวมีขนาดเล็ก อ่อนนุ่ม มีไขแป้งปกคลุมลำตัว มีเส้นแป้งอยู่รอบลำตัว ที่พบระบาดในมันสำปะหลัง ปัจจุบันพบแล้วอย่างน้อย 4 ชนิด ได้แก่

1. เพลี้ยแป้งลาย (Striped mealybug)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ferrisia virgata*

ลักษณะที่สำคัญที่มองเห็นได้ชัดเจน คือ ตัวเต็มวัย เพศเมียค่อนข้างยาวรี มีเส้นแป้งยาว 1 คู่ทางส่วนท้าย หากแป้งด้านหลังหลุดออกจะมองเห็นจุดสีเข้ม 2 แถบทางด้านหลัง

2. เพลี้ยแป้งสีเทา หรือเพลี้ยแป้งแจ๊คเบียร์ (Jackbeard)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pseudococcus jackbeardsleyi*

คล้ายกับชนิดแรกต่างกันที่ด้านข้างมีเส้นแป้งจำนวนมากรอบลำตัว

3. เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีเขียว (Green mealybug)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Phenacoccus madeirensis*

ตัวเต็มวัยเพศเมียคล้ายรูปไข่มีสีเขียวอ่อน มีเส้นแป้งด้านข้างสั้นและด้านหลังมีแป้งปกคลุมน้อย

4. เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู (Pinkish mealybug)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Phenacoccus manihoti*

ตัวเต็มวัยเพศเมียคล้ายรูปไข่มีสีชมพู มีเส้นแป้งด้านข้างสั้นและด้านหลังมีแป้งปกคลุมน้อย ตัวเต็มวัยเพศเมียไม่มีปีก เพศผู้มีปีกขนาดเล็กสั้น 1 คู่ หรือไม่มีปีก แต่เป็นเพียงส่วนน้อย มีอายุเพียง 2 - 3 วัน เพื่อการผสมพันธุ์

โดยเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังนี้ มีพืชอาหารเพียงอย่างเดียว คือ มันสำปะหลัง

รูปร่างลักษณะ

เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู ขยายพันธุ์ได้โดยไม่อาศัยเพศ วางไข่ลักษณะเป็นฟองเล็ก ๆ ในถุง ไข่มีสีเหลืองอ่อน ลักษณะยาวรี มีไข่คล้ายสำลีหุ้มไว้ เมื่อใกล้ฟักไข่จะมีสีเข้มขึ้น ระยะไข่ประมาณ 8 วัน ตัวอ่อนจะลอกคราบ 3 ครั้ง ตัวอ่อนวัยแรก มีลำตัวยาวรีสีเหลืองอ่อน เป็นวัยที่เคลื่อนที่ได้ และมองเห็นขา 6 ขาได้ชัดเจน อายุประมาณ 4 วัน จะลอกคราบเป็นวัยที่ 2 หลังจากลอกคราบจะไม่เห็นส่วนของขาและเริ่มสร้างแป้งสีขาวปกคลุมลำตัว ระยะตัวอ่อนวัยที่ 2 ประมาณ 4 วัน และตัวอ่อนวัยที่ 3 ประมาณ 5 วัน จะลอกคราบเป็นตัวเต็มวัย ระยะเวลาดังแต่ระยะไข่จนเป็นตัวเต็มวัยใช้เวลาประมาณ 21 วันเท่านั้น และวางไข่ได้มากถึง 500 ฟอง

ลักษณะการเข้าทำลาย

เพลี้ยแป้งทำความเสียหายต่อมันสำปะหลัง โดยการดูดกิน น้ำเลี้ยงตามส่วนต่าง ๆ เช่น ใบ ยอด และตา จากนั้นจะ ขับถ่ายมูลที่มีลักษณะเป็นของเหลวเหนียว ๆ ออกมา เรียกว่า **มูลหวาน** ซึ่งจะเป็นที่อาศัยและเป็นอาหารของราดำ เมื่อราดำเจริญเติบโต จะทำให้การสังเคราะห์แสงของ มันสำปะหลังเกิดขึ้นได้ไม่เต็มที่

ในส่วนของต้นที่ยังอ่อนอยู่ ยอดที่ถูกทำลายจะงอหงิก เป็นพุ่ม ลำต้นจะบิดเบี้ยวมีช่วงข้อถี่ ทำให้มีผลต่อคุณภาพ ท่อนพันธุ์ หัวมีขนาดเล็ก เปอร์เซ็นต์แป้งต่ำ หากการระบาด รุนแรงยอดจะแห้งตาย ถ้ามีการระบาดในช่วงที่มันสำปะหลัง อายุอ่อน อาจทำให้ต้นมันสำปะหลังตายหรือไม่สามารถ สร้างหัวได้ เพลี้ยแป้งจะระบาดรุนแรงในฤดูแล้งมากกว่า ในฤดูฝน โดยเฉพาะฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน แปลงที่มีการระบาดอย่างรุนแรงความเสียหายเกิดขึ้นเกือบ 100 เปอร์เซ็นต์

วิธีการป้องกันกำจัด

1 การใช้วิธีเบตกรรม

ไถและพรวนดินหลาย ๆ ครั้ง เพื่อลดปริมาณของ เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังที่อยู่ในดิน

2 การใช้วิธีกล

หมั่นสำรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ หากพบการ ระบาดให้ตัดยอดหรือถอนต้น ให้นำไปทำลายนอกแปลง

3 การใช้ชีววิธี

ใช้ศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ แมลงช้างปีกใส แตนเบียน เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู รวมทั้งการอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ ชนิดอื่น เช่น ตัวเต่าตัวห้ำ ฝีเสื้อหางติ่งตัวห้ำ และแตนเบียน ชนิดอื่น ๆ งดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลง ฉีดพ่นในแปลง มันสำปะหลังในช่วงที่พบแมลงศัตรูธรรมชาติบนต้นมันสำปะหลัง หรือช่วงหลังจากการปล่อยศัตรูธรรมชาติใหม่ ๆ

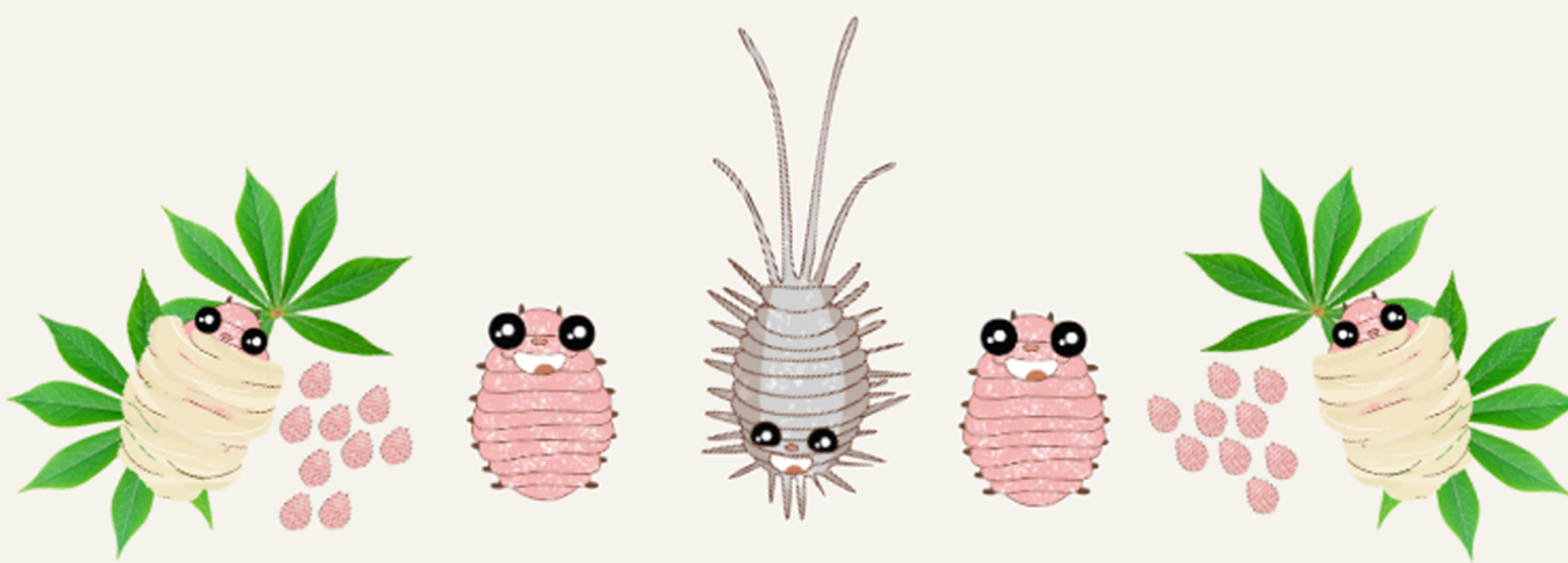

4 การใช้สารเคมี

พ่นสารกำจัดแมลงบริเวณที่พบและบริเวณโดยรอบ ที่มีการระบาดทันที สารเคมีแนะนำ ได้แก่

- ไทอะมีทอกแซม 25% WG อัตรา 4 กรัม
- อิมิดาโคลพริด 70% WG อัตรา 4 กรัม
- ไดโนทีฟูแรน 10% WP อัตรา 20 กรัม
- โพรไทโอฟอส 50% EC อัตรา 50 มิลลิลิตร

โดยเลือกสารชนิดใดชนิดหนึ่ง ผสมน้ำ 20 ลิตร

ข้อมูล	กรมวิชาการเกษตร
เรียบเรียง	กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร
บรรณาธิการ & ออกแบบ	กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี